

ԱՏԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ ՉԱՐԻՔ Է

«Ատելություն գրգռե՛լ ցհակառակություն» (Առակ. 10:12):
«Հակառակությունն ատելություն է գրգռում»

Աստված Մովսես մարգարեին տասնաբանյա պատվիրաններով հրահանգեց «Մի՛ սպանիր»: Հովհաննես Ավետարանիչը գրում է. «Նա որ իր եղբորը ատում է՝ մարդասպան է», որովհետև սպանության սկիզբը ատելությունն է: Մարդ նախ ատում է, ապա՝ սպանում: Մարդասպանությունը Կայենից սկսեց, որը իր եղբորը Աբելին խաբելով սպանեց: Կայենի գործերը չար էին, իսկ Աբելինը՝ բարի: Աբել սիրված էր Աստծու և իր ծնողների կողմից. ահա դրա համար Կայենը ատեց իր եղբորը: Ատելությունը եղավ բոլոր մեղքերի սկիզբն ու պատճառը: Նրանից ու նախաձից ծնվեցին՝ քենն ու ոխը, իսկ յուսակալությունից՝ նենգությունը, խաբելն ու սուտ խոսելը:

«Որո՞նք էին Կայենի յոթը մեղքերը»:

ա. Աստծուն իր պտուղներից և բերքից վատն ու անպետքը նվիրեց: բ. Նախանձեց: գ. Ատեց: դ. Նենգությամբ խաբեց եղբորը: ե. Սպանեց: Վ. Որպես առաջին ոճրագործ չար օրինակ եղավ աշխարհին: է. Երբ Աստված հարցրեց, թե՛ «Մ՛տր է քո եղբայր Աբելը» (Ծննդ. 4:9), նա ստեց ու ասաց. «Չգիտեմ»: Աստված նրան հարցրեց, որպեսզի զղջալով «մեղա» ասեր, մինչ նա լրբությամբ պատասխանեց. «Մի՛թե ես իմ եղբոր պահակն եմ» (Ծննդ. 4:9): Աստված ասաց. «Այդ ի՞նչ արեցիր, քո եղբոր արյան կանչը երկրից բողբոջում է ինձ» (Ծննդ. 4:10): Աստված յոթը պատիժ ուղարկեց Կայենի վրա: Նախ նրան անիծեց. «Արդ, անիծյալ լինես երկրի վրա, որը բացեց իր բերանը եղբորդ՝ քո ձեռքով թափած արյունն ընդունելու համար: Դու պիտի մշակես հողը, բայց նա պիտի չկարողանա քեզ տալ իր արդյունքը» (Ծննդ. 4:11-12): Ծառի նման պիտի դողդողաս. «Ահ ու դողի և երերման մեջ պիտի լինես երկրի վրա» (Ծննդ. 4:12): Ծովի ալիքներից պիտի տատանվես: Մարդասպան Կայենի վրա նշան դրեց. «Նա ով կսպանի Կայենին, յոթնապատիկ վրեժի կարծանանա: Եվ Տեր Աստված նշան դրեց Կայենի վրա, որպեսզի ոչ ոք, ով հանդիպի նրան, չսպանի» (Ծննդ. 4:15):

Ատելությունը թշնամական մի կեցվածք է, որը մարդ ունենում է որևէ անձի նկատմամբ, երբ նրան սիրելուց դադարում է ու ցանկություն է ունենում հարվածելու: Նրա համար Առակագիրը գրում է. «Հակառակությունն ատելություն է գրգռում»: Ատելությունը բազմատեսակ մեղքերի դուռն է: Նրանից առաջ են գալիս՝ բարկությունը, նախանձը, անգթությունը, վայրագությունը, հպարտությունը, վրեժխնդրությունը, կասկածն ու համատությունը: Իսկ ատելությունը առաջ է գալիս անձնասիրությունից ու փառասիրությունից:

Համաձայն Անգլիացի նշանավոր գրողի՝ Բայբլնի՝ «Ատելությունը սրտի խենթություն է»:

Երկու տեսակ մարդասպանություն կա: Առաջինը՝ արյունով և մի անգամ, երկրորդը՝ առանց արյան ու անդադար, ատելության ոգով:

Մարդիկ հաճախ անիրավ տեղն են իրար ատում: Այս երևույթը հնից ի վեր գոյություն ունի: Արժի լսել Մաղմուսերգուին, որը պաշտոնական բերանն է մերօրյա մի շարք անիրավությունների. «Տե՛ս թշնամիներս որքա՛ն բազմացան և անիրավ ատելությամբ ինձ ատեցին» (Մաղմ. 24:19): Աշխարհը այնպիսի մի վիճակ է ստացել, որ մարդը ուզում է իր կամքը պարտադրել դիմացինի վրա: Մարդիկ ամեն ինչ նյութական պորության մեջ են ուզում տեսնել, նկատելով, որ ապրելու համար նյութը էական է: Եվ եթե չեն կարողանում նյութապես ձգմել դիմացինին, սկսում են ատել նրան, գոհացում տալու համար իրենց փառասիրություններին:

Այս է պատճառը, որ աշխարհի չորս կողմերում տաք կամ սառը ատելություն կա: Գոյություն ունեն ազգամիջյան և համայնքային անհասկացողություններ: Այս բոլորը առաջ են գալիս իրար գործերին խառնվելուց: Մեր հանրային կյանքում, եթե ամեն մարդ իր գործին նայի, վստահ եմ, որ արդյունքը կլինի շինարար և արդյունավետ:

Ատելությունը թույնի է նման: Մարդը եթե այդ թույնը չկարողանա իր ատած անձի մեջ ներմուծել և նրան սպանել, անպայմանորեն այդ հյութից կամ նյութից ինքը պիտի թունավորվի ու նրա արյունով բարոյապես պիտի սպանվի:

Ամերիկացի նշանավոր քարոզիչ Հենրի Էմիրսըն Ֆոստիքը ասում է. «Մարդկանց ատել մի սոնետից ազատվելու համար, նմանվում է ինքն իր տունը կրակի տալուն»: Որով ատող անձը առավել կերպով վնասում է ինքնիրեն, քան՝ ատողին:

Վերևում նշեցինք, թե ատելությունից առաջ են գալիս մի շարք հոռի արարքներ, որոնք չարիք են պատճառում:

Օրինակի համար բարկությունը. «Թե բարկանաք էլ, մեղք մի՛ գործեք, արեգակը ձեր բարկության վրա թող մայր չմտնի: Ամեն դառնություն, բարկություն, գայրույթ, աղաղակ և հաշիոյություն թող վերանա ձեզնից՝ իրենց չարությամբ հանդերձ» (Եփես. 4:26, 31):

«Իսկ եթե ձեր սրտերում դառն նախանձ և հակառակություն ունեք, մի՛ պարծեցեք, որ սուտ եք հանում ճշմարտությունը» (Հակ. 3:14):

Ամեն ասպարեզ ունի իր սկզբունքները: Եթե մի մարդ իր դիրքի ու հավատքի սկզբունքին կառչած տեղի չի տալիս՝ դա չի նշանակում թե այդ անձը համառ է, այլ՝ ընդհակառակը՝ օրինապահ մեկն է: Իսկ նա, որ ի շահ իր փառասիրությունների, ուզում է ոտնակոխ անել այդ սկզբունքները, դա նշանակում է նա ոտնահարում է նրա իրավունքները: Իսկ եթե ենթական չի կարողանում հաջողվել իր մտադրության մեջ՝ սկսում է ատել դիմացինին:

Ահա այստեղ է, որ Մաղմուսերգուն ատվողի բերանով ասում է. «Բայց ովքեր մեղանչում են իմ դեմ, նրանք ամբարշտանում են իրենց հոգու մեջ, և ովքեր ատում են ինձ, նրանք սիրում են մահը» (Առակ. 8:36):

Այս պատմությունը ուսանելի է.

«Ժամանակին մի իշխան կար՝ խիստ չար, անիրավ ու անխիղճ, որ իր հարկերով շատ էր նեղում քաղաքի բնակիչներին: Ամեն մարդ անիծելով նրա մահն էր ուզում. միայն մի այրի կին մշտապես աղոթում էր նրա առողջու-

թյան ու կյանքի երկարակեցության համար: Այս լուրը հասնում է չար իշխանին, որը հետաքրքրության համար գնում է այրի կնոջ մոտ ու հարցնում նրան. «Ես քեզ բարություն չեմ արել, ո՞վ կին, դու ինչո՞ւ ես աղոթում ինձ համար»: Իմաստուն կինը պատասխանում է. «Քո հայրը շատ վատ մարդ էր, ես անիծեցի և նա մեռավ, իշխանությունը անցավ քեզ և դու ատելի խիստ, դաժան ու չար եղար: Վախենում եմ, որ մեռնես և քո որդին քեզանից ավելի վատ ու անխիղճ լինի»:

Արդար մարդը ոչ մեկին չի ատում, որովհետև այս անցողիկ կյանքում ատելությունը մարդկային չէ:

Մեր Տերը ոչ մեկին չատեց: Սաստեց, խարապանեց, սիրեց և առանց ատելու ու առանց Իր սկզբունքից շեղվելու խաչ բարձրացավ, կամովին մահը գրկեց, սակայն փարիսեցիների փառասիրությանց և եսասիրությանց խաղաղիք չեղավ:

«Տիրոջ հանդեպ զգացված երկյուղն ատում է անիրավությունը, թշնամանքն ու հպարտությունը և չարի ճանապարհը» (Առակ. 8:13):

Մեր Տերը իր դասերից մեկում հետևյալն է շեշտում. «Ոչ ոք չի կարող երկու տիրոջ ծառայել. կամ մեկին կատի և մյուսին կսիրի, կամ մեկին կմեծարի և մյուսին կարհամարհի. չեք կարող ծառայել Աստծուն և մամոնային» (Մատթ. 6:24):

Ոչ ոք չի կարող միանգամից թե՛ բարուն և թե՛ չարը սիրել: Ոչ ոք չի կարող միաժամանակ թե՛ Աստծուն և թե՛ սատանային պաշտել:

Աստծուն հավատացողը ատում է սատանային: Բարուն հավատացողը՝ ատում է չարը, Աստծուն հավատարմով ոչ ոք չի կարող ատել իր եղբորը: Ոչ միայն Մուրբգրականորեն, այլ և մարդկայնորեն ներելի չէ այդպիսի մի արարք:

«Եթե մեկն ասի, թե սիրում է Աստծուն, և ատի իր եղբորը, սուտ է խոսում. ով չի սիրում իր եղբորը, որին տեսնում է, ինչպե՞ս կարող է սիրել Աստծուն, որին չի տեսել» (Ա. Հովհ. 4:20):

Ատելությունը չարիքի արմատն է: Այն արմատախիլ անելու կարողություն ունեցող միակ կացինը՝ Մերն է:

Չպետք է ատել մարդկանց, այլ պետք է ատել չար սովորությունները:

Ուստի այն քրիստոնյաները, որոնք իրար ատում են՝ մարդասպան են: Բոլորս էլ քույրեր ու եղբայրներ ենք, քանի որ նույն ավապանում ենք մկրտված ու Արարչին որպես «Հայր» ենք ընդունում: Ուրեմն մի՛ ատեք իրար: Մի՛ նախանձեք: Մի՛ չարախօսեք: Ոխ՛ մի՛ պահեք: Մի՛ անարգեք: Այլ իրար սիրեցեք ու ներեցեք: Ամեն: